

Cyngor Cymuned Llanddarog

Rhestr o Orchmynion Sefydlog

1.	Rheolau trafodaethau mewn cyfarfodydd	2
2.	Ymddygiad afreolus mewn cyfarfodydd	4
3.	Cyfarfodydd yn gyffredinol	4
4.	Pwyllgorau ac is-bwyllgorau	6
5.	Cyfarfodydd arferol y cyngor	7
6.	Cyfarfodydd arbennig y cyngor a phwyllgorau ac is-bwyllgorau	9
7.	Cynigion blaenorol	9
8.	Pleidleisio i benodi	9
9.	Cynigion ar gyfer cyfarfod lle bo angen rhoi hysbysiad ysgrifenedig i'r Swyddog Priodol	10
10.	Cynigion mewn cyfarfod lle nad oes angen hysbysiad ysgrifenedig	10
11.	Delio â gwybodaeth gyfrinachol neu sensitif	11
12.	Cofnodion drafft	11
13.	Cod ymddygiad ac esgusodebau	12
14.	Cwynion cod ymddygiad	12
15.	Swyddog Priodol	12
16.	Swyddog Ariannol Cyfrifol, Arologydd Ariannol Mewnol a Archwilydd Mewnol	13
17.	Cyfrifon a datganiadau cyfrifyddu	13
18.	Rheoliadau ariannol a chaffael	14
19.	Delio â materion staff	15
20.	Ceisiadau am wybodaeth	16
21.	Cysylltiadau â'r wasg/cyfyngau	16
22.	Gweithredu a selio gweithredoedd cyfreithiol	17
23.	Cyfathrebu â chynghorwyr Sir	17
24.	Cyfyngiadau ar weithgarwch cynghorwyr	17
25.	Defnyddio'r Iaith Gymraeg	18
26.	Rheolau Sefydlog yn gyffredinol	18
27.	Cwynion	18

Gorchmynion sefydlog

1 Rheolau trafodaethau mewn cyfarfodydd

- a Dylid ystyried cynigion ar yr agenda yn y drefn y maent yn ymddangos oni bai y newidir y drefn yn ôl disgrisiwn cadeirydd y cyfarfod.
- b Ni ddylid symud ymlaen a chynnig (gan gynnwys diwygiad) tan y gwneir y cynnig ac y caiff ei eilio.
- c Gall cadeirydd y cyfarfod ystyried bod cynnig ar yr agenda nad yw wedi'i gynnig gan ei gynigydd wedi'i dynnu yn ôl.
- d Os yw cynnig (gan gynnwys diwygiad) wedi'i eilio, gall gael ei dynnu'n ôl gan y cynigydd gyda chaniatâd yr eilydd a'r cyfarfod yn unig.
- e Diwygiad yw cynnig i ddileu neu ychwanegu geiriau at gynnig. Ni fydd yn negyddu'r cynnig.
- f Os derbynnir diwygiad i'r cynnig gwreiddiol, daw'r cynnig gwreiddio (fel ei ddiwygio) i yn gynnig terfynol lle gellir derbyn diwygiad/diwygiadau pellach.
- g Ni ystyrir diwygiad oni bai y rhoddir hysbysiad ar lafar yn gynnwys amdano yn y cyfarfod, ac os bydd cadeirydd y cyfarfod yn gofyn, dylid ei roi'n ysgrifenedig i'r cadeirydd.
- h Gall cynghorydd gynnig diwygiad i'w gynnig ei hun os yw'r cyfarfod yn cytuno ar hyn. Os yw cynnig eisoes wedi'i eilio, gwneir y diwygiad gyda chaniatâd yr eilydd yn y cyfarfod.
- i Os oes mwy nag un diwygiad i gynnig gwreiddiol neu gynnig terfynol, cynigir y diwygiadau yn y drefn yn ôl cyfarwyddyd y cadeirydd.
- j Yn amodol ar reol sefydlog 1(k) isod, dim ond un cynnig y dylid ei gynnig a'i drafod ar y tro, a chadeirydd y cyfarfod fydd yn cyfarwyddo'r drefn hon.
- k Gellir trafod un neu fwy o ddiwygiadau gyda'i gilydd os yw cadeirydd y cyfarfod yn ystyried bod hyn yn hwylus ond dylid pleidleisio ar wahân ar bob diwygiad.
- l Ni all cynghorydd gynnig mwy nag un diwygiad i gynnig gwreiddiol neu gynnig terfynol.
- m Nid oes gan gynigydd diwygiad yr hawl i ymateb ar ddiwedd y drafodaeth amdano.
- n Pan dderbynnir cyfres o ddiwygiadau i gynnig gwreiddiol, bydd gan gynigydd y cynnig

- gwreiddiol yr hawl i ymateb un ai ar ddiwedd trafodaeth am y diwygiad cyntaf neu ar ddiwedd y drafodaeth gyfan am y cynnig terfynol olaf yn syth cyn y bleidlais.
- o Oni bai y caniateir gan gadeirydd y cyfarfod, dim ond unwaith y gall cynghorydd siarad yn ystod trafodaeth am gynnig ac eithrio:
- i. i siarad am ddiwygiad a gynigiwyd gan gynghorydd arall;
 - ii. i gynnig neu siarad am ddiwygiad arall os yw'r cynnig wedi'i ddiwygio ers iddo siarad ddiwethaf;
 - iii. i wneud mater o drefn;
 - iv. i roi eglurhad personol; neu
 - v. wrth arfer ei hawl i ymateb.
- p Yn ystod trafodaeth am gynnig, gall cynghorydd ymyrryd yn unig ar fater o drefn neu eglurhad personol a dylai'r cynghorydd yr ymyrrwyd arno roi'r gorau i siarad. Dylai cynghorydd sy'n codi mater o drefn nodi'r rheol sefydlog y mae'n ystyried sydd wedi'i thorri neu nodi'r anghysondeb arall yn nhrafodaethau'r cyfarfod sy'n peri pryder iddo.
- q Bydd cadeirydd y cyfarfod yn penderfynu ar fater o drefn a bydd ei ddyfarniad yn derfynol.
- r Pan fydd cynnig yn cael ei drafod, ni ddylid derbyn unrhyw gynnig arall ac eithrio:
- i. diwygio'r cynnig;
 - ii. parhau i'r mater nesaf;
 - iii. gohirio'r drafodaeth;
 - iv. cynnal pleidlais ar y cynnig;
 - v. gofyn i unigolyn roi'r gorau i siarad neu adael y cyfarfod;
 - vi. cyfeirio cynnig i bwyllgor neu is-bwyllgor ei ystyried;
 - vii. eithrio'r cyhoedd a'r wasg;
 - viii. gohirio'r cyfarfod; neu
 - ix. diarddel rheol(au) sefydlog penodol ac eithrio'r rheini sy'n adlewyrchu gofynion statudol gorfodol.
- s Cyn y cynhelir pleidlais ar gynnig gwreiddiol neu derfynol, bydd cadeirydd y cyfarfod yn fodlon bod y cynnig wedi'i drafod yn ddigonol a bod symudwr y cynnig dan sylw wedi defnyddio neu ildio'i hawl i ymateb.
- t Gan eithrio cynigion a gynigiwyd o dan reol sefydlog 1(r) uchod, dylai cyfraniadau neu areithiau gan gynghorydd ymwneud yn unig â'r cynnig sy'n cael ei drafod ac ni ddylai gymryd yn hwy na 3 munud heb ganiatâd cadeirydd y cyfarfod.

2 Ymddygiad afreolus mewn cyfarfodydd

- a Ni ddylai unrhyw unigolyn rwystro gweithrediad busnes mewn cyfarfod nac ymddwyn yn dramgwyddus neu'n amhriodol. Os anwybyddir y rheol sefydlog, bydd cadeirydd y cyfarfod yn gofyn i unigolyn/ion o'r fath gymedroli neu wella'u hymddygiad.
- b Os yw unigolyn/ion yn anwybyddu cais cadeirydd y cyfarfod i gymedroli neu wella'u hymddygiad, gall unrhyw gynghorydd neu gadeirydd y cyfarfod gynnig na chaiff yr unigolyn/ion hynny eu clywed rhagor neu eu gwahardd o'r cyfarfod. Os caiff y cynnig ei eilio, cynhelir pleidlais heb drafodaeth.
- c Os caiff penderfyniad a wnaethpwyd o dan reol sefydlog 2(b) ei anwybyddu, gall cadeirydd y cyfarfod gymryd camau rhesymol pellach i adfer trefn neu i symud ymlaen â'r cyfarfod. Gallai hyn gynnwys gwahardd dros dro neu ddod â'r cyfarfod i ben.

3 Cyfarfodydd yn gyffredinol

- Cyfarfodydd y cyngor llawn
- Cyfarfodydd pwyllgorau (fel yr angen)
- Cyfarfodydd Is-bwyllgorau (fel yr angen)

- a Ni ddylid cynnal cyfarfodydd ar safleoedd sy'n cael eu defnyddio adeg y cyfarfod i gyflenwi alcohol, oni bai nad oes safle arall ar gael am ddim neu am gost resymol.
- b Nid yw'r lleiafswm o dri diwrnod clir o rybudd ar gyfer cyfarfod yn cynnwys y diwrnod y cyhoeddwyd y rhybudd, diwrnod y cyfarfod, dydd Sul, diwrnod o wyliau'r Nadolig, diwrnod o wyliau'r Pasg neu ŵyl banc na diwrnod penodol o ddiolchgarwch neu alaru cyhoeddus.
- c Nid yw'r lleiafswm o dri diwrnod clir o rybudd cyhoeddus ar gyfer cyfarfod yn cynnwys y diwrnod y cyhoeddwyd y rhybudd na diwrnod y cyfarfod oni bai y trefnir y cyfarfod ar gyfnod hysbysu byrrach.
- ■ d Bydd y cyfarfodydd yn agored i'r cyhoedd ac eithrio os yw eu presenoldeb yn rhagfarnllyd i les y cyhoedd oherwydd natur gyfrinachol y busnes i'w drafod neu am resymau arbennig eraill. Bydd y penderfyniad i eithrio'r cyhoedd o ran o'r cyfarfod neu'r cyfarfod cyfan yn cynnwys rhesymau dros eithrio'r cyhoedd.
- e Yn unol a disgrisiwn y Cadeirydd, gall aelodau'r cyhoedd gyflwyno, ateb cwestiynau a rhoi tystiolaeth mewn cyfarfod lle mae ganddynt yr hawl i fod yn bresennol mewn perthynas â busnes ar yr agenda

- f Ni ddylai cyfnod amser a ddynodwyd ar gyfer cyfranogiad y cyhoedd mewn cyfarfod yn unol â rheol sefydlog 3(e) uchod fod dros 20 munud oni bai ei fod yn unol â chyfarwyddiadau cadeirydd y cyfarfod.
- g Yn amodol ar reol sefydlog 3(f) uchod, ni ddylai aelod o'r cyhoedd siarad am dros 3 munud.
- h Yn unol â rheol sefydlog 3(e) uchod, nid yw'n ofynnol ymateb i gwestiwn yn y cyfarfod na dechrau trafodaeth am y cwestiwn. Gall cadeirydd y cyfarfod gyfarwyddo y rhoddir ymateb yn ysgrifenedig neu ar lafar.
- i Dylai unigolyn sy'n siarad mewn cyfarfod gyfeirio ei sylwadau at gadeirydd y cyfarfod.
- j Caniateir un person yn unig i siarad ar y tro. Os yw mwy nag un person am siarad, bydd cadeirydd y cyfarfod yn cyfarwyddo trefn y siarad.
- k Ni chaniateir tynnu ffotograffau, recordio, darlledu na thrawsyrro gweithdrefnau cyfarfod mewn unrhyw fodd heb ganiatâd y Cyngor.
- l Rhoddir cyfleusterau rhesymol i'r wasg er mwyn iddi gofnodi'i hadroddiad o ran o'r cyfarfod neu'r cyfarfod cyfan le mae ganddi'r hawl i fod yn bresennol.
- m Yn amodol ar reolau sefydlog sy'n nodi i'r gwrthwyneb, gall unrhyw beth y mae angen i gadeirydd y cyngor ei awdurdodi, ei wneud, ei wneud ganddo neu ei wneud yn ei wŷydd yn ei absenoldeb gael ei wneud gan neu ei wneud yng ngŵydd yr is-gadeirydd (os o gwbl).
- n Y cadeirydd, os yw'n bresennol, fydd yn llywyddu cyfarfod. Os yw'r cadeirydd yn absennol o gyfarfod, yr is-gadeirydd, os yw'n bresennol, fydd yn llywyddu. Os yw'r cadeirydd a'r is-gadeirydd yn absennol o gyfarfod, bydd cynghorydd a ddewiswyd gan y cynghorwyr yn y cyfarfod yn llywyddu'r cyfarfod.
- o Yn amodol ar fod digon yn y cyfarfod i greu cworwm, penderfynir ar bob cwestiwn yn y cyfarfod gan fwyafrif y cynghorwyr neu gan gynghorwyr presennol a chanddynt hawl i bleidleisio a phleidlais.
- p Gall cadeirydd y cyfarfod roi pleidlais wreiddiol ar unrhyw fater y cynhelir pleidlais arno, ac os yw'r pleidleisiau'n gyfartal, gall ddefnyddio'i bleidlais fwrw os gwnaeth roi pleidlais wreiddiol ai peidio.
Gweler rheolau sefydlog 5(i) a (j) isod i weld y rheolau gwahanol sy'n berthnasol wrth ethol cadeirydd y cyngor yng nghyfarfod blynyddol y cyngor.
- q Oni bai fod rheolau sefydlog yn nodi'n wahanol, pleidleisir ar gwestiwn trwy godi dwylo, neu balot llofnodedig os mae o leuaf 2 Aelod yn gofyn. Ar gais cynghorydd, cofnodir y bleidlais ar unrhyw gwestiwn i ddangos a wnaeth pob

cyngorydd a oedd yn bresennol ac a bleidleisiodd fwrw'i bleidlais o blaid neu yn erbyn y cwestiwn hwnnw. Dylid gwneud cais o'r fath cyn y bleidlais.

- r Dylai cofnodion cyfarfod gynnwys cofnod cywir o'r canlynol:
- i. amser a lleoliad y cyfarfod;
 - ii. enwau'r cyngorwyr presennol ac absennol;
 - iii. buddion a ddatganwyd gan gyngorwyr ac aelodau nad ydynt yn gyngorwyr a chanddynt hawl i bleidleisio;
 - iv. a oedd cyngorydd neu aelod nad yw'n gyngorydd a chanddynt hawl i bleidleisio wedi gadael y cyfarfod pan oedd materion a chanddynt fuddion ynddynt yn cael eu hystyried;
 - v. os cafwyd sesiwn cyfranogiad cyhoeddus; a
 - vi. rheoliadau a wnaethpwyd.

- s *Mae cyngorydd neu aelod nad yw'n gyngorydd a chanddynt hawl i bleidleisio ac a chanddynt fuddiant personol neu sy'n rhagfarnu â mater sy'n cael ei ystyried mewn cyfarfod sy'n cyfyngu ar ei hawl i gymryd rhan mewn trafodaeth neu bleidlais ar y mater hwnnw, neu'n ei rwystro'n gyfan gwbl, yn amodol ar rwymedigaethau'r cod ymddygiad a fabwysiadwyd gan y cyngor.*

- t Ni cheir dwyn i ben unrhyw fusnes mewn cyfarfod oni bai fod o leiaf un rhan o dair o gyfanswm nifer aelodau'r cyngor yn bresennol ac ni all cworwm cyfarfod mewn unrhyw achos fod yn llai na pedwar.
Gweler rheol sefydlog 4d(viii) isod ar gyfer cworwm cyfarfod pwyllgor neu is-bwyllgor.

- u Os yw cyfarfod heb gworwm neu os yw'n datblygu i fod heb gworwm yna ni cheir dwyn i ben unrhyw fusnes a dylid dod â'r cyfarfod i ben. Dylid gohirio'r materion ar yr agenda i gyfarfod arall.
- v Ni ddylai cyfarfod bara'n hwy na 2 awr.

4 Pwyllgorau ac is-bwyllgorau

- a Oni bai fod y cyngor yn pennu fel arall, gall pwyllgor benodi is-bwyllgor a chaiff cylch gorchwyl ac aelodau'r pwyllgor eu pennu gan y pwyllgor.
- b Gall aelodau pwyllgor gynnwys aelodau nad ydynt yn gyngorwyr oni bai ei fod yn bwyllgor sy'n rheoleiddio ac yn rheoli cyllid y cyngor.
- c Oni bai fod y cyngor yn pennu fel arall, gall pob aelod o bwyllgor cynghori ac is-bwyllgor y pwyllgor cynghori fod yn aelodau nad ydynt yn gyngorwyr.
- d Gall y cyngor benodi pwyllgorau sefydlog neu bwyllgorau eraill yn ôl yr angen, a:

- i. bydd yn pennu eu cylch gorchwyl;
- ii. bydd yn pennu nifer y cyfarfodydd ac amser cyfarfodydd y pwyllgor sefydlog hyd ddyddiad cyfarfod blynyddol nesaf y cyngor llawn;
- iii. bydd yn rhoi caniatâd i bwyllgor, ac eithrio o ran cyfarfodydd arferol pwyllgor, bennu nifer y cyfarfodydd a'u hamserau;
- iv. bydd, yn amodol ar reolau sefydlog 4(b) a (c) uchod, yn penodi ac yn pennu cyfnodau swydd aelodau pwyllgor o'r fath;
- v. gall, yn amodol ar reolau sefydlog 4(b) a (c) uchod, benodi a phennu cyfnodau swydd eilyddion pwyllgor y mae eu rôl yw cymryd lle'r aelodau arferol mewn cyfarfod pwyllgor os yw aelodau arferol y pwyllgor yn cadarnhau â'r Swyddog Priodol 7 diwrnod cyn y cyfarfod na allant fod yn bresennol;
- vi. bydd, ar ôl penodi aelodau pwyllgor sefydlog, yn penodi cadeirydd y pwyllgor sefydlog;
- vii. bydd yn caniatáu i bwyllgor ac eithrio'r pwyllgor sefydlog, benodi ei gadeirydd ei hun yng nghyfarfod cyntaf y pwyllgor;
- viii. bydd yn pennu man cyfarfod, gofynion hysbysu a chworwm cyfarfod pwyllgor ac is-bwyllgor a ddylai gynnwys dim llai na thri aelod;
- ix. bydd yn pennu a all y cyhoedd gymryd rhan mewn cyfarfod pwyllgor;
- x. bydd yn pennu a all y cyhoedd a'r wasg fod yn bresennol yng nghyfarfodydd is-bwyllgor a hefyd y gofynion hysbysu cyhoeddus ymlaen llaw, os o gwbl, sy'n ofynnol ar gyfer cyfarfodydd is-bwyllgor;
- xi. bydd yn pennu a all y cyhoedd gymryd rhan mewn cyfarfod is-bwyllgor y mae ganddynt ganiatâd i fod yn bresennol ynddo; a
- xii. gall ddiddymu pwyllgor.
- xiii. bydd y cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r cadeirydd blaenorol, yn rhinwedd ei swydd, yn aelodau â phleidlais ym mhob Pwyllgor.

5 Cyfarfodydd arferol y cyngor

- a Mewn blwyddyn pan fydd etholiad, cynhelir cyfarfod blynyddol y cyngor ar neu cyn pen 14 diwrnod yn dilyn y diwrnod y mae'r cynghorwyr newydd yn ymgymryd â'u swyddi.
- b Mewn blwyddyn lle nad oes etholiad, cynhelir cyfarfod blynyddol cyngor ar ddiwrnod ym mis Mai yn ôl cyfarwyddyd y cyngor.
- c Os na phennir amser arall, cynhelir cyfarfod blynyddol y cyngor am 7:30pm.
- d Yn ogystal â chyfarfod blynyddol y cyngor, gellir cynnal unrhyw nifer o gyfarfodydd arferol mewn blwyddyn ar ddyddiadau ac amserau yn ôl cyfarwyddyd y cyngor.
- e Y busnes cyntaf i'w gynnal yng nghyfarfod blynyddol y cyngor fydd ethol cadeirydd ac is-gadeirydd (os o gwbl) y cyngor.

- f Ni all aelod gael ei ethol yn gadeirydd na'n is-gadeirydd cyngor os nad yw wedi cyflawni dwy flynedd neu ragor o wasanaeth yn aelod o'r cyngor, a gall hyn fod yn wasanaeth parhaus neu doredig.
- g Bydd cadeirydd y cyngor, oni bai ei fod wedi ymddiswyddo neu'n cael ei ddiarddel, yn parhau yn ei swydd a bydd yn llywyddu'r cyfarfod blynyddol tan i'w olynydd gael ei ethol yng nghyfarfod blynyddol nesaf y cyngor.
- h Bydd is-gadeirydd y cyngor, os oes un, oni bai ei fod yn ymddiswyddo neu'n cael ei ddiarddel, yn parhau yn ei swydd tan yn syth ar ôl ethol cadeirydd y cyngor yng nghyfarfod blynyddol nesaf y cyngor.
- i Yn ystod blwyddyn etholiad, os nad yw cadeirydd presennol y cyngor wedi'i ail-ethol yn aelod o'r cyngor, bydd yn llywyddu'r cyfarfod tan i gadeirydd olynol y cyngor gael ei ethol. Ni fydd gan gadeirydd presennol y cyngor bleidlais wreiddiol mewn perthynas ag ethol cadeirydd newydd y cyngor ond mae'n rhaid iddo roi pleidlais fwrw os yw nifer y pleidleisiau'n gyfartal.
- j Yn ystod blwyddyn etholiad, os yw cadeirydd presennol y cyngor wedi'i ail-ethol yn aelod o'r cyngor, bydd yn llywyddu'r cyfarfod tan i gadeirydd olynol y cyngor gael ei ethol. Gallai ddefnyddio pleidlais wreiddiol mewn perthynas ag ethol cadeirydd newydd y cyngor ac mae'n rhaid iddo roi pleidlais fwrw os yw nifer y pleidleisiau'n gyfartal.
- k Yn dilyn ethol cadeirydd y cyngor ac is-gadeirydd (os o gwbl) y cyngor yng nghyfarfod blynyddol y cyngor, dylai busnes y cyfarfod blynyddol gynnwys:
- i. Mewn blwyddyn etholiad, cadeirydd y cyngor a chynghorwyr i ddarparu ffurflen derbyn swydd oni bai fod y cyngor yn penderfynu gwneud hyn yn ddiweddarach. Mewn blwyddyn lle nad oes etholiad, cadeirydd y cyngor i ddarparu ffurflen derbyn swydd oni bai fod y cyngor yn penderfynu gwneud hyn yn ddiweddarach.
 - ii. Adolygu unrhyw trefniadau dirprwyo i bwyllgorau, is-bwyllgorau, staff ac awdurdodau lleol eraill;
 - iii. Adolygu cylch gorchwyl unrhyw pwyllgorau;
 - iv. Penodi aelodau i unrhyw bwyllgorau presennol;
 - v. Penodi unrhyw bwyllgorau newydd yn unol â rheol sefydlog 4 uchod;
 - vi. Adolygu cynrychiolaeth ar gyrrff allanol neu weithio gyda nhw a threfniadau ar gyfer adrodd yn ôl;
 - vii. Pennu amser a man cyfarfod cyfarfodydd arferol y cyngor llawn hyd at a chan gynnwys cyfarfod blynyddol nesaf y cyngor llawn.

6 Cyfarfodydd arbennig y cyngor a phwyllgorau ac is-bwyllgorau

- a Gall cadeirydd y cyngor alw cyfarfod arbennig y cyngor ar unrhyw adeg.
- b Os nad yw cadeirydd y cyngor yn galw cyfarfod arbennig o'r cyngor neu ei fod yn gwrthod galw cyfarfod arbennig cyn pen saith diwrnod o gael cais ysgrifenedig gan ddau gynghorydd i wneud hynny, gall unrhyw ddau gynghorydd alw cyfarfod arbennig o'r cyngor. Mae'n rhaid i'r hysbysiad cyhoeddus sy'n nodi amser, lle ac agenda cyfarfod o'r fath gael ei lofnodi gan y ddau gynghorydd.
- c Gall cadeirydd pwyllgor alw cyfarfod arbennig y pwyllgor ar unrhyw adeg.
- d Os nad yw cadeirydd pwyllgor yn galw cyfarfod arbennig neu ei fod yn gwrthod galw cyfarfod cyn pen saith diwrnod o gael cais gan ddau aelod o'r pwyllgor i wneud hynny, gall unrhyw ddau aelod o'r pwyllgor alw cyfarfod arbennig o'r pwyllgor.

7 Cynigion blaenorol

- a Ni ddylai cynnig gael ei wrthdroi cyn pen chwe mis ac eithrio un ai trwy gynnig arbennig, lle mae'n rhaid rhoi hysbysiad ysgrifenedig gan ddim llai na saith cynghorydd i'r Swyddog Priodol yn unol â rheol sefydlog 9 isod, neu drwy gynnig a gynigiwyd yn unol ag argymhelliad pwyllgor neu is-bwyllgor.

Pan fod cynnig a gynigiwyd yn unol â rheol sefydlog 7(a) uchod wedi'i waredu, ni ellir cynnig unrhyw gynnig tebyg arall ymhen chwe mis arall.

8 Pleidleisio i benodi

- a Os oes dros ddau unigolyn wedi'u henwebu am swydd i'w llenwi gan y cyngor ac nid yw yr un o'r unigolion hynny wedi cael mwyafrif y pleidleisiau o'u plaid, caiff enw'r unigolyn a chanddo'r nifer leiaf o bleidleisiau ei dynnu o'r rhestr a chynhelir pleidlais arall. Bydd y broses hon yn parhau tan i unigolyn gael mwyafrif y pleidleisiau o'i blaid. Os oes pleidlais gyfartal, gall cadeirydd y cyfarfod ddefnyddio'i bleidlais fwrw i ddatrys hyn.

9 Cynigion ar gyfer cyfarfod lle bo angen rhoi hysbysiad ysgrifenedig i'r Swyddog Priodol

- a Bydd cynnig yn ymwneud â chyfrifoldebau'r cyfarfod y cyflwynwyd ar ei gyfer a bydd mewn unrhyw amgylchiad yn ymwneud â pherfformiad swyddogaethau, pwerau a rhwymedigaethau statudol y cyngor neu fater sy'n effeithio'n arbennig ar ardal y cyngor neu'i phreswylwyr.
- b Gall y Swyddog Priodol, cyn cynnwys cynnig ar yr agenda, gywiro gwallau gramadegol neu deipio amlwg yng ngeiriad y cynnig.

10 Cynigion mewn cyfarfod lle nad oes angen hysbysiad ysgrifenedig

- a Gellir cynnig y cynigion canlynol mewn cyfarfod heb orfod anfon hysbysiad ysgrifenedig at y Swyddog Priodol;
 - i. cywiro gwall yng nghofnodion drafft cyfarfod;
 - ii. cynnig pleidlais;
 - iii. gohirio ystyried cynnig;
 - iv. cyfeirio cynnig at bwyllgor neu is-bwyllgor penodol;
 - v. penodi unigolyn i lywyddu mewn cyfarfod;
 - vi. newid trefn y materion ar yr agenda;
 - vii. parhau i'r mater nesaf ar yr agenda;
 - viii. gofyn am adroddiad ysgrifenedig;
 - ix. penodi pwyllgor neu is-bwyllgor a'u haelodau;
 - x. ymestyn y cyfyngiadau amser i siarad;
 - xi. eithrio'r wasg a'r cyhoedd o gyfarfod oherwydd gwybodaeth gyfrinachol neu sensitif sy'n rhagfarnlyd i les y cyhoedd;
 - xii. peidio â chlywed rhagor gan gynghorydd neu aelod o'r cyhoedd;
 - xiii. eithrio cynghorydd neu aelod o'r cyhoedd am ymddygiad afreolus;
 - xiv. gwahardd y cyfarfod dros dro;
 - xv. gwahardd rheol sefydlog benodol (oni bai ei bod yn adlewyrchu gofynion statudol);
 - xvi. gohirio'r cyfarfod; neu
 - xvii. dod â chyfarfod i ben.

11 Delio â gwybodaeth gyfrinachol neu sensitif

- a Ni ddylai'r agenda, y papurau sy'n cefnogi'r agenda na chofnodion cyfarfod ddatgelu neu fel arall danseilio gwybodaeth gyfrinachol neu sensitif na fyddai am resymau arbennig o ddiddordeb i'r cyhoedd.
- b Ni ddylai cynghorwyr na staff ddatgelu gwybodaeth gyfrinachol neu sensitif y mae'r cyngor wedi cytuno na fyddai o les i'r cyhoedd.

12 Cofnodion drafft

- a Ystyriir bod cofnodion wedi'u darllen os yw cofnodion drafft cyfarfod blaenorol wedi'u cyflwyno i gynghorwyr ynghyd â'r agenda i fynd i'r cyfarfod lle byddant yn cael eu cymeradwyo o ran eu cywirdeb.
- b Ni fydd trafodaeth am gofnodion drafft cyfarfod blaenorol ac eithrio mewn perthynas â'u cywirdeb. Cynigir cynnig i gywiro gwall yn y cofnodion drafft yn unol â rheol sefydlog 10(a)(i) uchod.
- c Caiff cywirdeb cofnodion drafft, gan gynnwys unrhyw ddiwygiad(au) a wnaethpwyd iddynt, eu cadarnhau gan benderfyniad a chaiff ei lofnodi gan gadeirydd y cyfarfod a bydd yn gofnod cywir o'r cyfarfod y mae'r cofnodion yn berthnasol iddo.
- d Os nad yw cadeirydd y cyfarfod yn ystyried bod y cofnodion yn gofnod cywir o'r cyfarfod y maent yn berthnasol iddo, bydd yn llofnodi'r cofnodion ac yn cynnwys paragraff fel y canlynol neu i'r un perwyl:

"Nid yw cadeirydd y cyfarfod hwn yn credu bod cofnodion cyfarfod y () a gynhaliwyd ar [dyddiad] mewn perthynas â () yn gofnod cywir ond ni ategwyd ei farn gan y cyfarfod ac mae'r cofnodion wedi'u cadarnhau fel cofnod cywir o'r trafodaethau."
- e Ar ôl dod i benderfyniad sy'n cadarnhau cywirdeb cofnodion cyfarfod, bydd y cofnodion drafft neu recordiadau o'r cyfarfod y mae cofnodion wedi'u cymeradwyo'n bodoli yn cael eu dinistrio.

13 Cod ymddygiad ac esgusodebau

Gweler hefyd rheol sefydlog 3(s) uchod.

- a Bydd cynghorwyr ac aelodau nad ydynt yn gynghorwyr a chanddynt hawl i bleidleisio yn dilyn y cod ymddygiad a fabwysiadwyd gan y cyngor.
- b Bydd pob cynghorydd yn mynd ar hyfforddiant ar y cod ymddygiad cyn pen chwe mis o ddarparu ei ffurflen derbyn swydd.
- c Bydd rhaid cyflwyno esgusodebau yn ysgrifenedig i bwyllgor safonau'r Cyngor Sir cyn gynted â phosibl cyn y cyfarfod lle mae angen yr esgusodeb ar ei gyfer

14 Cwynion cod ymddygiad

- a Dylid rhoi gwybod am yr holl gwynion sy'n ymwneud â thorri'r Cod Ymddygiad gan Gynghorau Cymuned a Thref i'r Swyddog Monitro / Ombwdsmon Cyhoeddus Cymru
- b Gall y cyngor:
 - i. ddarparu gwybodaeth neu dystiolaeth lle bo datgeliad o'r fath yn hanfodol ar gyfer cynyddu ymchwiliad i'r gŵyn neu sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith;
 - ii. ceisio gwybodaeth sy'n berthnasol i'r gŵyn gan yr unigolyn neu gorff a chanddo gyfrifoldeb statudol dros ymchwilio i'r mater;
 - iii. indemnio'r cynghorydd neu'r aelod nad yw'n gynghorydd a chanddo'r hawl i bleidleisio o ran ei gostau cyfreithiol perthnasol ac mae unrhyw indemniad perthnasol yn amodol ar gymeradwyaeth gan gyfarfod o'r cyngor llawn.

15 Swyddog Priodol

- a Y Clerc fydd yn ymgymryd â swydd y Swyddog Priodol.
- b Bydd y Swyddog Priodol yn:
 - i. rhoi gŵys i gynghorwyr o leiaf tri diwrnod gweithio clir cyn cyfarfod y cyngor, pwyllgor ac is-bwyllgor, drwy e-bost neu drwy'r post os yw'n ofynnol gan y cynghorwyr, yn cadarnhau amser, lleoliad a'r agenda cyhyd â bod e-bost o'r fath yn cynnwys llofnod electronig a theitl y Swyddog Priodol.

Gweler rheol sefydlog 3(b) uchod i gael ystyr diwrnodau clir ar gyfer cyfarfod y cyngor llawn a rheol sefydlog 3(c) uchod ar gyfer cyfarfod pwyllgor.
 - ii. rhoi hysbysiad cyhoeddus (drwy'r wefan) o amser, lleoliad ac agenda dim llai na thri diwrnod clir cyn cyfarfod y cyngor neu gyfarfod pwyllgor neu is-bwyllgor (os yw'r hysbysiad cyhoeddus gydag agenda cyfarfod arbennig y cyngor a alwyd gan y cynghorwyr wedi'i lofnodi ganddynt);

Gweler rheol sefydlog 3(b) uchod i gael ystyr diwrnodau clir ar gyfer cyfarfod y cyngor llawn a rheol sefydlog 3(c) uchod ar gyfer cyfarfod pwyllgor.
 - iii. yn amodol ar reol sefydlog 9 uchod, cynnwys ar yr agenda yr holl gynigion yn y

- drefn y'u cafwyd oni bai fod cynghorydd wedi rhoi hysbysiad ysgrifenedig dim llai na 7 diwrnod cyn y cyfarfod yn cadarnhau ei fod yn ei dynnu yn ôl;
- iv. cynnal cyfarfod y cyngor llawn i ethol cadeirydd newydd y cyngor, oherwydd swydd wag dros dro;
 - v. hwyluso ymchwiliad i'r llyfr cofnodion gan etholwyr llywodraeth leol;
 - vi. cael a chadw copiâu o is-ddeddfau a wneir gan awdurdodau lleol eraill;
 - vii. cadw ffurflenni derbyn swydd gan gynghorwyr;
 - viii. cynorthwyo i ymateb i geisiadau a wneir o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Deddf Diogelu Data 1998, yn amodol ac yn unol â pholisïau a gweithdrefnau'r cyngor sy'n berthnasol iddynt;
 - ix. cael ac anfon gohebiaeth a hysbysiau cyffredinol ar ran y cyngor ac eithrio lle ceir penderfyniad i'r gwrthwyneb;
 - x. rheoli trefn, storio, mynediad a dinistrio gwybodaeth a gedwir gan y cyngor ar bapur ac yn electronig;
 - xi. trefnu i weithredoedd cyfreithiol gael eu rhoi ar waith;
Gweler hefyd rheol sefydlog 22 isod.
 - xii. trefnu neu reoli awdurdodiad, cymeradwyaeth a chyfarwyddiadau prydlon o ran unrhyw daliadau i'w gwneud gan y cyngor yn unol â rheoliadau ariannol y cyngor;
 - xiii. rheoli mynediad i wybodaeth am y cyngor trwy'r cynllun cyhoeddi; a
 - xiv. chadw selnod y cyngor (os oes un) ac ni ddylid ei ddefnyddio heb benderfyniad i'r perwyl hwnnw.
Gweler hefyd rheol sefydlog 22 isod.
 - xv. bydd y Clerc yn cofnodi pob cais cynllunio a ddaw i sylw'r cyngor ar y cofnodion;
 - xvi. bydd y Clerc yn hwyluso cyfarfod arbennig y Cyngor os yw natur mater cynllunio yn gofyn am ystyriaeth cyn cyfarfod nesaf y cyngor (gweler rhif 6 uchod).

16 Swyddog Ariannol Cyfrifol, Arolygydd Ariannol Mewnol a Archwilydd Mewnol

- a Y Clerc fydd y SAC. Bydd yr Arolygydd Ariannol Mewnol a'r Archwilydd Mewnol yn cael ei apwyntio yn AGM y Cyngor.

17 Cyfrifon a daganiadau cyfrifyddu

- a Mae "arferion priodol" mewn rheolau sefydlog yn cyfeirio at fersiwn ddiweddaraf Llywodraethu ac Atebolrwydd i Gynghorau Lleol yng Nghymru – Arweiniad i Ymarferwyr.
- b Mae'n rhaid i bob taliad gan y cyngor gael ei awdurdodi, ei gymeradwyo a'i dalu yn unol â'r gyfraith, arferion priodol a rheoliadau ariannol y cyngor.

- c Yn pob Cyfarod y Cyngor, bydd y Clerc/Swyddog Ariannol Cyfrifol yn rhoi datganiad i bob cynghorydd cyn gynted ag sy'n ymarferol bosibl ar ddiwedd pob mis ym mhob blwyddyn i grynhoi:
 - i. derbynebaw a thaliadau'r cyngor ar gyfer pob mis;
 - ii. Dylid cyfeirio at Rheoliadau Ariannol y Cyngor ynglyn â adroddiadau cyllidebol ac adroddiadau / rol yr Arolygydd Ariannol Mewnol.

- d Cyn gynted â phosibl yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol ar 31 Mawrth, bydd y Clerc/Swyddog Ariannol Cyfrifol yn rhoi:
 - i. i'r cyngor llawn datganiadau cyfrifo am y flwyddyn yn ffurf Adran 1 y ffurflen flynyddol, fel sy'n ofynnol yn ôl arferion priodol, i'w hystyried a'u cymeradwyo.

- e Paratoir y datganiadau cyfrifyddu diwedd y flwyddyn yn unol ag arferion priodol a defnyddir ffurf y cyfrifon a bennwyd gan y cyngor (derbynebaw a thaliadau, neu incwm a gwariant) am flwyddyn hyd 31 Mawrth. Cyflwynir ffurflen flynyddol ddrafft wedi'i chwblhau i bob cynghorydd. Cyflwynir ffurflen flynyddol y cyngor, sy'n amodol ar archwiliad allanol, gan gynnwys y datganiad llywodraethu blynyddol, i'r cyngor ei hystyried a'i chymeradwyo'n ffurfiol yn unol ag anghenion yr Archwilydd Allanol.

18 Rheoliadau ariannol a chaffael

- a Bydd y cyngor yn ystyried ac yn cymeradwyo rheoliadau ariannol a luniwyd gan y Clerc/Swyddog Ariannol Cyfrifol, a fydd yn cynnwys trefniadau mwy manwl sy'n ymwneud â'r canlynol:
 - i. cadw cofnodion cyfrifyddu a systemau o reoliadau mewnol;
 - ii. asesu a rheoli risgiau ariannol a wynebwr gan y cyngor;
 - iii. gwaith yr archwiliwr mewnol annibynnol yn unol ag arferion priodol a bydd yn cael adroddiadau rheolaidd gan yr archwiliwr mewnol, a bydd hyn yn ofynnol ddim llai nag unwaith y flwyddyn;
 - iv. arolygu a chopio gan gynghorwyr ac etholwyr lleol cyfrifon y cyngor a/neu orchmynion taliadau
 - v. Rol yr Arolygydd Ariannol Mewnol; a
 - vi. pholisïau caffael gan gynnwys gosod gwerthoedd ar gyfer gweithdrefnau gwahanol.

- b Dylid adolygu rheoliadau ariannol yn rheolaidd a dim llai nag unwaith y flwyddyn at ddiben addasrwydd.

- c Bydd rheoliadau ariannol yn cadarnhau y dylid caffael contract arfaethedig ar gyfer cyflenwi nwyddau, deunyddiau, gwasanaethau a gweithredu gwaith lle amcangyfrir fod fod ganddynt werth dros £20,000 ar sail tendr ffurfiol fel y crynhoir yn rheol sefydlog 18(d) isod

- d Yn amodol ar ofynion ychwanegol yn rheoliadau ariannol y cyngor, bydd y broses dendro ar gyfer contractau i gyflenwi nwyddau, deunyddiau, gwasanaethau neu weithredu gwaith yn cynnwys dim llai na'r camau canlynol:
 - i. llunio manyleb o'r nwyddau, y deunyddiau, y gwasanaethau neu weithredu

- gwaith;
 - ii. Llunio gwahoddiad i dendro i gadarnhau (i) manyleb y cyngor (ii) amser, dyddiad a'r cyfeiriad i gyflwyno'r tendrau (iii) dyddiad ymateb ysgrifenedig y cyngor i'r tendr a (iv) gwahardd contractwyr posibl rhag cysylltu â chynghorwyr neu staff i annog neu gefnogi'u tendr y tu allan i'r broses benodedig;
 - iii. Lle yn bridol ac yn swyngall, dylai'r cyngor gefnogi busnesau lleol a sicrhau gwerth am arian
 - iv. dylid cyflwyno tendrau yn ysgrifenedig mewn amlen wedi'i selio wedi'i chyfeirio at y Swyddog Priodol;
 - v. bydd y Swyddog Priodol yn agor y tendrau ym mhresenoldeb o leiaf un cynghorydd ar ôl i ddyddiad cau cyflwyno tendrau fynd heibio;
 - vi. bydd angen cyflwyno'r tendrau i gyfarfod priodol y cyngor neu bwyllgor neu is-bwyllgor y dynodwyd y cyfrifoldeb iddo eu hystyried.
- e Nid oes raid i'r cyngor, na phwyllgor nac is-bwyllgor a chanddynt gyfrifoldeb ddynodedig dros ystyried tendrau, dderbyn y tendr â'r gwerth lleiaf, neu unrhyw tender o gwbl.
- f Pan fo gwerth contract yn debygol o ragori ar £138,893 (neu drothwy arall a nodwyd gan Swyddfa Masnach y Llywodraeth o dro i dro) mae'n rhaid i'r cyngor ystyried a yw Rheoliadau Contractau Cyhoeddus 2006 (OS Rhif 5 fel y'i diwygiwyd) a Rheoliadau Contractau Cyfleustodau (OS Rhif 6 fel y'i diwygiwyd) yn weithredol i'r contract ac, os yw un o'r Rheoliadau hynny'n weithredol, mae'n rhaid i'r cyngor gydymffurfio â rheolau presennol caffael yr UE.

19 Delio â materion staff

- a Mae mater sy'n ymwneud yn bersonol ag aelod o staff sy'n cael ei ystyried gan gyfarfod cyngor yn amodol ar reol sefydlog 11 uchod.
- b Yn amodol ac unrhyw bolisi y cyngor ynghylch absenoldebau o'r gwaith, bydd y Clerc yn rhoi gwybod i gadeirydd y cyngor, neu os nad yw'r cadeirydd ar gael yr is-gadeirydd am absenoldeb oherwydd salwch neu reswm arall, a bydd yr unigolyn hwnnw'n rhoi gwybod am absenoldeb o'r fath i'r cyngor yn ei gyfarfod nesaf.
- c Bydd Cadeirydd y cyngor neu yn ei absenoldeb, yr is-gadeirydd fydd, ar ôl penderfynu ar hyn, yn cynnal adolygiad o berfformiad a gwerthusiad gwaith y Clerc. Dylid cyflwyno'r adolygiadau a'r gwerthusiad yn ysgrifenedig ac mae'n amodol ar gymeradwyaeth trwy benderfyniad gan y cyngor.
- d Yn amodol ac unrhyw bolisi y cyngor o ran delio â chwynion, bydd Clerc y cyngor yn cysylltu â chadeirydd y cyngor, neu yn ei absenoldeb, is-gadeirydd y cyngor ynghylch cwyn anffurfiol neu ffurfiol, a dylid adrodd yn ôl am y mater hwn a'i gynyddu trwy benderfyniad y cyngor.

- e Yn amodol ac unrhyw bolisi y cyngor o ran delio â chwynion, os yw cwyn anffurfiol neu ffurfiol a godwyd gan y Clerc yn ymwneud â chadeirydd neu is-gadeirydd y cyngor, dylid dweud hyn wrth aelod arall o'r cyngor, a bydd yn adrodd yn ôl ar y mater hwn trwy benderfyniad y cyngor.
- f Bydd unrhyw unigolyn sy'n gyfrifol am ran neu holl reolaeth staff yn trin cofnodion ysgrifenedig pob cyfarfod sy'n ymwneud â'u perfformiad, gallu, cwynion neu faterion disgyblu yn gyfrinachol ac yn ddiogel.
- g Bydd y cyngor yn gadw'n ddiogel yr holl gofnodion ysgrifenedig sy'n ymwneud â gweithwyr. Dylid cadw'r holl gofnodion papur yn ddiogel ac o dan glo a dylid rhoi cyfrinair ar gofnodion electronig a'u hamgryptio.
- h Dim ond unigolion a chanddynt gyfrifoldebau rheolwr llinell fydd ganddynt fynediad i gofnodion staff fel y cyfeirir ato yn rheolau sefydlog 19(f) a (g) uchod os gellir cyfiawnhau hynny.
- i Darperir mynediad a dulliau mynediad trwy allweddi a/neu gyfrineiriau cyfrifiadurol i gofnodion cyflogaeth y cyfeirir atynt yn rheolau sefydlog 19(f) a (g) uchod i ddeiliad y swydd yn unig.

20 Ceisiadau am wybodaeth

- a Dylid delio â cheisiadau am wybodaeth sydd gan y cyngor yn unol â pholisi'r cyngor o ran delio â cheisiadau o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Deddf Diogelu Data 1998.
- b Dylid cyfeirio gohebiaeth a gafwyd gan y Comisiynydd Gwybodaeth a hysbysiadau a gyflwynwyd gan y Comisiynydd i gadeirydd pwyllgor priodol gan y Swyddog Priodol. Bydd gan y pwyllgor dan sylw'r pŵer i wneud unrhyw beth i hwyluso cydymffurfio â Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.

21 Cysylltiadau â'r wasg/cyfryngau

- a Delir â cheisiadau gan y wasg neu gyfryngau eraill am sylwadau neu ddatganiad ar lafar neu'n ysgrifenedig gan y cyngor, ei gynghorwyr neu'i staff gan y Clerc mewn cydweithrediad gyda'r Cadeirydd.

22 Gweithredu a selio gweithredoedd cyfreithiol

Gweler hefyd rheolau sefydlog 15(b)(xii) ac (xvii) uchod.

- a Ni ddylid cyflawni gweithred gyfreithiol ar ran y cyngor oni bai yr awdurdodir hynny trwy benderfyniad.
- b Yn amodol ar reol sefydlog 22(a) uchod, dylid defnyddio seldod cyffredin y cyngor yn unig ar gyfer selio gweithred sy'n ofynnol yn ôl y gyfraith. Caiff ei roi ar waith gan y Swyddog Priodol ym mhresenoldeb dau gynghorydd a fydd yn llofnodi'r weithred fel tystion.

23 Cyfathrebu â chynghorwyr Sir

- a Anfonir gwahoddiad i fod yn bresennol mewn cyfarfod y cyngor, yn ogystal â'r agenda, at gynghorydd/wyr ward y Cyngor Sir sy'n cynrychioli ardal y cyngor.
- b Oni bai fod y cyngor yn pennu fel arall, anfonir copi o bob llythyr yr anfonwyd i'r Cyngor Sir ymlaen i gynghorydd/wyr ward y Cyngor Sir sy'n cynrychioli ardal y cyngor.

24 Cyfyngiadau ar weithgarwch cynghorwyr

- a. Oni bai yr awdurdodir hynny trwy benderfyniad, ni ddylai'r un cynghorydd:
 - i. archwilio unrhyw dir a/neu safle lle mae gan y cyngor yr hawl neu ddyletswydd i'w archwilio; neu
 - ii. roi gorchmynion, cyfarwyddiadau neu gyfeiriadau.

25 Defnyddio'r Iaith Gymraeg

Bydd cyfarfodydd y cyngor yn ddwyieithog a phan wneir cyfraniad yn Gymraeg, bydd y siaradwr, y cadeirydd neu swyddog yn rhoi crynodeb o'r araith yn Saesneg os gofynnir iddo wneud hynny gan unrhyw aelod o'r cyngor. Mae offer cyfieithu ar gael. Dylid cyfeirio at Bolisi Iaith y Cyngor.

26 Rheolau Sefydlog yn gyffredinol

- a Gall rhan o reol sefydlog neu reol gyfan, ac eithrio un sy'n cyfuno gofynion statudol gorfodol, gael ei hatal trwy benderfyniad sy'n ymwneud ag ystyried eitem ar agenda cyfarfod.
- b Dylid gwneud cynnig i ychwanegu neu amrywio neu ddirymu un neu ragor o reolau sefydlog y cyngor, ac eithrio un sy'n cyfuno gofynion statudol gorfodol trwy gynnig arbennig, a bydd angen rhoi'r hysbysiad ysgrifenedig gan ddim llai na 7 cynghorydd i'r Swyddog Priodol yn unol â rheol sefydlog 9 uchod.
- c Bydd y Swyddog Priodol yn darparu copi o reolau sefydlog y cyngor i gynghorydd cyn gynted â phosibl ar ôl iddo ddarparu ei ffurflen derbyn swydd.
- d Bydd penderfyniad cadeirydd y cyfarfod o ran cais am reolau sefydlog yn y cyfarfod yn derfynol.

27 Cwynion

- a Fe fydd cwynion yn cael ei ddelio gyda yn unol a polisi cwynion y Cyngor.

Mabwysiadwyd y rheolau sefydlog yma gan y Cyngor yn cyfarfod Medi 2016. Fe fyddent yn cael ei adolygu o bryd i bryd. Dylid gyfeirio at cofnod 8 Rhagfyr 2016.

Cadeirydd: _____

Clerc _____